

prima instanță: E. Cobzac
instanța de apel: L. Popova, A. Doga și S. Caitaz

DECIZIE

10 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii: Iurie Bejenaru, Galina Stratulat, Svetlana Novac și Tatiana Vieru

examinând recursurile declarate de Andrei Racu și Ministerul Finanțelor,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Racu
împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin
încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a cauzei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2013, prin care a
fost admisă cererea de apel declarată de Andrei Racu, fiind casată hotărârea
Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 25 iunie 2012 și pronunțată o nouă
hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

constată:

La 27 decembrie 2011, Andrei Racu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin
încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a cauzei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că din luna iunie 1988 și până la
29 mai 2007 a activat la Societatea cu Răspundere Limitată „Alimentarmaș”, în
calitate de macaragiu.

În ziua concedierii, reclamantului, Andrei Racu, nu i-a fost achitată
îndemnizația pentru concediu și nici salariul restant în mărime de 11 997,57 lei.

În urma numeroaselor adresări către administrația întreprinderii pentru a primi
suma restantă, reclamantul a fost ignorat de fiecare dată, fiind lipsit de unica sursă
de existență - salariul.

Andrei Racu este unicul întreținător al soției sale, Efimia Racu, care este
invalid de gradul I și necesită îngrijire specială.

La 22 mai 2008, Curtea de Apel Chișinău a menținut hotărârea judecătoreiei Ciocana municipiul Chișinău din 05 decembrie 2007, prin care cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Racu a fost satisfăcută parțial.

Drept urmare, a fost înaintat spre executare titlul executoriu nr. 2-2738/07, care pînă la momentul depunerii prezentei acțiuni nu a fost executat integral.

Prin încălcarea termenului de executare a hotărîrii judecătorești menționate, reclamantului i-au fost cauzate suferințe fizice și psihice.

La 20 octombrie 2008, a decedat soția reclamantului, Racu Efimia.

În aceste circumstanțe, Andrei Racu s-a adresat directorului pentru a primi salariul restant, însă bani nu s-au găsit, fiind nevoit să se adreseze la rude și la vecini.

La 30 iunie 2010, i-a fost achitată ultima rată din salariul restant, însă suma de 2000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată nu i-a fost achitată pînă în prezent.

Ca urmare a încălcării termenului rezonabil de executare a hotărîrii judecătorești, Andrei Racu s-a adresat cu cerere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care a fost înregistrată sub nr. 37500/09.

În temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, reclamantul solicită încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul său, cu titlu de prejudiciu moral, suma de 30 000 lei.

Prin hotărârea judecătoreiei Râșcani municipiul Chișinău din 25 iunie 2012 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Racu împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2013, s-a admis apelul declarat de Andrei Racu, fiind casată hotărîrea Judecătoreiei Râșcani municipiul Chișinău din 25 iunie 2012 și pronunțată o nouă hotărîre prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Racu a fost admisă parțial, fiind constatată încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, cu încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, în beneficiul lui Andrei Racu, prejudiciul moral în mărime de 3000 lei.

La 18 martie 2013, Andrei Racu a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărîri de satisfacere a cerințelor.

La 21 martie 2013, Ministerul Finanțelor a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 al.(1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul Ministerului Finanțelor declarat în termen, deoarece la materialele pricinii nu există dovada

recepționării de către recurent a deciziei Curții de Apel expediată conform scrisorii de însoțire, din 23 ianuarie 2013 (f.d. 50).

Recurentul, Andrei Racu, în motivarea recursului a indicat că, instanța de apel la adoptarea deciziei contestate a încălcat normele de drept material și procedural, nu a constatat și elucidat circumstanțele care au importanță pentru examinarea justă au pricinii.

Recurentul, Ministerul Finanțelor, în motivarea recursului a menționat că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate, de asemenea, a încălcat normele de drept procedural prevăzute de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, prin faptul că Ministerului Finanțelor nu i-a fost prezentat vreun raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil, după cum este prevăzut în art. 4 din legea menționată.

La 16 mai 2013, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Finanțelor și a lui Andrei Racu copiile cererilor de recurs declarate cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea pricinii, nicio parte nu a depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Studiind materialele dosarului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile depuse ca neîntemeiate și care urmează a fi respinse cu menținerea deciziei instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. 1) lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 255 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească se execută, în modul stabilit de lege, după ce rămâne definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată după pronunțare.

Din actele pricinii s-a constatat că prin hotărârea Judecătoriei Ciocana municipiul Chișinău din 05 decembrie 2007, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2008, a fost dispusă încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Alimentarmaș” în beneficiul lui Andrei Racu suma de 8497,52 lei cu titlu de salariu restant și suma de 2000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată. În partea încasării unui salariu mediu lunar, hotărârea urma să fie executată imediat (f.d. 2-4).

La 19 februarie 2009, Andrei Racu a înaintat titlul executoriu nr. 2-2738/07 către Oficiul de Executare Ciocana (f.d. 5).

La 21 februarie 2009, titlul executoriu menționat a fost înregistrat la Oficiul de executare Ciocana municipiul Chișinău, în procedura de executare nr. 8-226/2009, iar la 23 februarie 2009, în legătură cu lichidarea debitorului, a fost expediat administratorului procesului de insolabilitate a Societății pe Acțiuni „Alimentarmaș”.

Din materialele dosarului rezultă și faptul că în privința Societății pe Acțiuni „Alimentarmaș”, potrivit hotărârii Curții de Apel Economice din 20 martie 2008, a fost intentat procesul de insolabilitate.

Fiind investită cu examinarea pricinii, prima instanță a respins acțiunea ca neîntemeiată (f.d. 28-30)

Instanța de apel a casat hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Racu a fost admisă parțial (f.d. 46-49).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluziile instanței de apel întemeiate, rezultate din aprecierea corectă a circumstanțelor pricinii, fapt care impune menținerea deciziei din 17 ianuarie 2013.

Conform art. 2 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Alin. (2) și (3) al art. 2 din aceeași lege prevede că repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului. Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Prin urmare, din analiza probelor aflate la dosar, colegiul consideră întemeiată concluzia instanței de apel referitor la încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii, dat fiind faptul că prin neexecutarea integrală a hotărârii judecătorești pe o perioadă de 4 ani, recurentului, Andrei Racu, i-a fost încălcat acest drept.

Luând în considerație faptul că o perioadă îndelungată nu a fost executată hotărârea judecătorească enunțată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că cerința privind „termenul rezonabil” prevăzută de art. 6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu a fost respectată, la executarea hotărârii judecătorești prin ce a fost încălcat dreptul recurentului, Andrei Racu, la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Conform art. 2 alin.(6), art.5 alin.(1) Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în

termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

În acest sens, urmează a fi menționat că prin decizia instanței de apel s-a dispus încasarea pagubei morale în mărime de 3000 lei pentru încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În asemenea împrejurări, colegiul consideră că instanța de apel corect a acordat drept compensație morală suma de 3000 lei, în locul sumei solicitate de 30 000 lei, dat fiind faptul că ultima este o sumă exagerată raportată la circumstanțele cauzei.

Mai mult decât atât, hotărârea judecătorească din 05 decembrie 2007, în mare parte a fost executată deja pînă la 30 iunie 2010, urmînd a fi achitată restul sumei de 2000 lei.

Instanța de recurs menționează că nu pot fi reținute argumentele recurentului că suma de 3000 lei nu poate fi considerată o satisfacție echitabilă cum prevede art.41 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, dat fiind faptul că suma încasată a fost estimată, luând în considerație natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate de Andrei Racu.

Instanța de recurs indică, deoarece răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, acesta urmează a fi determinat de către instanța judecătorească, reieșind din circumstanțele concrete ale cauzei, ținându-se cont de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

În opinia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, mărimea despăgubirilor apreciate de către instanța de judecată în speță, reprezintă o compensare suficientă, echitabilă și nicidecum diminuată a prejudiciului moral cauzat.

În afară de aceasta, se mai reține că simpla constatare a faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești constituie prin sine o satisfacție echitabilă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit (cauza Amihalachioaie versus Moldova din 20 aprilie 2004).

Referitor la recursul declarat de Ministerul Finanțelor, argumentul invocat precum că Andrei Racu nu a prezentat probe concludente care ar demonstra cu certitudine suportarea prejudiciului moral, nu poate fi reținut, or, art. 4 alin. (1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea

dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești expres prevede că sarcina probațiunii lipsei suportării unui prejudiciu moral de către reclamant îi revine Ministerului Finanțelor.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurenți sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se resping recursurile declarate de Andrei Racu și Ministerul Finanțelor.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Racu împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a cauzei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Svetlana Novac

Tatiana Vieru